

AF
**ERHARD T.
NÆSS-SCHMIDT**

Blå bog

Fysioterapeut, cand. scient. med., ph.d. og postdoc ved Hammel Neurocenter – Universitetsklinik for Neurorehabilitering.

Download
Referencelisten
på fysio.dk

Patienter i vederlagsfri fysioterapi har ofte både fysiske, psykiske og sociale udfordringer

Originaltitel:

Grundlæggende karakteristika, trivsel samt funktions- og aktivitetsniveau blandt vederlagsfri patienter

IDANMARK HAR borgere, med varigt, svært fysisk handicap eller funktionsnedsættelse pga. progressiv sygdom, mulighed for at få vederlagsfri fysioterapi. Formålet med vederlagsfri fysioterapi er at give disse patienter fri adgang til fysioterapi for at forbedre, vedligeholde eller forhale forringelse af funktionsevnen.¹ Det er ikke tidligere beskrevet, hvordan patienter, der modtager vederlagsfri fysioterapi, har det og hvilke problemer, de oplever. I 2017 begyndte 11 fysioterapeutklinikker at registrere vederlagsfri patienter i forskningsdatabasen Fysioterapi forsknings-Databasen (FysDB) med det formål at skabe basis for kvalitetsudvikling og ny viden. Databasen indebærer systematisk registrering af bio-psyko-soziale faktorer såsom fysisk funktion, livskvalitet, mental trivsel samt aktivitets- og deltagelsesniveau via test og spørgeskemaer til patienterne.

Postdoc-projektet

Formålet med mit postdoc-projekt er bl.a. at beskrive trivsel samt aktivitets- og deltagelsesniveau hos patienterne i den vederlagsfri ordning. I relation hertil undersøges anvende-

ligheden af redskabet FysDB. Resultaterne kan danne platform for videre debat og udvikling af den vederlagsfri ordning.

Projektet består af tre delprojekter, som bl.a. er beskrevet i tre artikler,^{2,3,4} hvoraf de to, der anvender patientdata fra FysDB, og et klinisk projekt med måling af aktivitetsniveau, beskrives i denne artikel.

Resultater

I første delprojekt blev data indsamlet i perioden august 2017 til januar 2018. I alt besvarede 393 patienter spørgeskemaer. De fire største diagnosegrupper var apopleksi, Parkinsons sygdom, multipel sklerose og reumatoid arthritis, som tilsammen udgjorde ca. 60 % af patienterne. Størstedelen af patienterne var pensionerede (51,9%) eller beskæftigede på særlige vilkår (23%). Ca. 70 % var vurderet som havende et svært fysisk handicap, resten havde en progredierende lidelse.

Livskvalitet, mental trivsel og deltagelse

I forhold til livskvalitet oplevede omkring 50 % af patienterne moderate til svære smerter, og ca. 50 % havde moderate til svære vanskeligheder med at udføre daglige aktivite-

ter (målt med EQ-5D[®]). Resultaterne omkring mental trivsel viste, at 12 % var i høj risiko for depression, og 23 % var i moderat risiko for depression (målt med WHO-5[®]).

Yderligere fandt vi, at 45 % havde moderate til meget svære vanskeligheder med at passe et arbejde eller en uddannelse, og mere end 30 % havde vanskeligheder ved at pleje venskaber eller indgå nye relationer (målt med WODAS 2.0⁷).

Anvendeligheden af FysDB

Overordnet blev brugen af spørgeskema og registrering af testresultater via FysDB vurderet positivt af fysioterapeuterne. Der var dog en række forslag til forbedringer, såsom bedre integration med eksisterende journalførings-systemer, forbedring af brugerfladen samt en yderligere komprimering af testbatteri og spørgeskemaer.

Aktivitetsniveau

I det andet delprojekt undersøgte vi aktivitetsniveauet blandt patienter med apopleksi, Parkinsons sygdom, multipel sklerose og reumatoid artrit med et års opfølgning. Ud af 115 havde 70 patienter opfølgningsdata. 66 % af patienterne var pensionerede, og 13 % var beskæftigede på særlige vilkår. Patienterne bar ved baseline og opfølgning en aktivitetsmåler i ca. 1 uge. Medianen for antal skridt (per dag) ved baseline var 5.348 skridt (IQR 3844-7894), og ved opfølgningen var den 4.977 skridt (IQR 3817-7260). Der var ikke nogen signifikant ændring af aktivitetsniveauet målt fra baseline til et års follow-up. Der ses dog som forventet

en del individuel variation. Med et cut-off på 600 skridt dagligt som 'den mindst relevante forskel', så vi, at 33 % havde fremgang, og 26 % havde bevaret status quo. Resten (41 %) havde tilbagegang i løbet af et år.

Konklusion

Resultaterne viser, at der er stor variation ift. trivsel samt aktivitets- og deltagelsesniveau blandt patienter i den vederlagsfrie ordning. Patienternes sociale, psykologiske og smertemæssige udfordringer understreger vigtigheden i at håndtere disse problematikker.

Vi har vist, at det er muligt at give en omfattende beskrivelse af bio-psyko-sociale faktorer ved hjælp af data indsamlet via standardiserede spørge- og testbatterier, men evalueringen af FysDB viste også, at det er nødvendigt at revidere redskabet, så det bliver nemmere at anvende i praksis.

Perspektiver for fysioterapi fremadrettet

Systematisk dokumentation af trivsel, aktivitets- og deltagelsesniveau kan være med til at danne grundlag for evaluering og vejledning af relevante behandlingstiltag og indsatsområder i forbindelse med vederlagsfri fysioterapi. Den store forekomst af smerter og psykologiske udfordringer kan f.eks. tyde på, at patientuddannelse kan være en vigtig indsats. Der er potentiale for, at kliniske databaser som f.eks. FysDB kan understøtte en systematisk tilgang. Men det er nødvendigt, at databaserne bliver tilpasset den kliniske hverdag og er fleksible og nemme at anvende. ☒

Hvad var kendt inden dette postdoc-projekt?

- Systematiske redskaber til at undersøge bio-psyko-sociale forhold hos patienter i vederlagsfri fysioterapi bruges i stigende omfang, men der er ikke konsensus om, hvad en sådan undersøgelse skal indeholde.
- Viden om patienter i den vederlagsfrie ordning har primært omhandlet type og antal af ydelser.
- Der bliver flere ældre og patienter med kroniske lidelser, og derfor bliver behovet for vederlagsfri fysioterapi større.

Hvad har dette postdoc-projekt bidraget med?

- Der er stor individuel variation blandt patientprofilerne i vederlagsfri fysioterapi.
- En stor andel af patienterne lever med smerter, mentale problemer samt udfordringer med at deltage i hverdagslivet og indgå i sociale relationer.
- Et standardiseret testredskab, som FysDB, kan med lidt justering være brugbar til at belyse bio-psyko-sociale faktorer hos patienter i den vederlagsfrie ordning.

En stor andel af patienterne lever med smerter, mentale problemer samt udfordringer ift. deltagelse i hverdagslivet og sociale relationer

ERHARD T. NÆSS-SCHMIDT